

РЕШЕНИЕ

КАРАР

16.05.2022

Девәтернә авылы

№ 19-1

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының «Девәтернә авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегенә территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру турында

«Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә, Казан районына табигать саклау прокуратурасының 2022 елның 18 апрелдәге 02-05-2022/4 номерлы күрсәтмәсен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы «Девәтернә авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегенә Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Кушымта итеп бирелгәннәрне расларга:

- Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының «Девәтернә авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегенә территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында Нигезләмә;

- төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өчен төп күрсәткечләр, аның максатчан күрсәткечләре һәм төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өчен индикатив күрсәткечләр;

- Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль (күзәтчелек) индикатив күрсәткечләре исемлегенә;

- Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында үтәлергә тиешле мәҗбүри таләпләрне бозу риск индикаторлары исемлегенә.

2. Әлеге карарның гамәлдә булуы 2022 елның 1 гыйнварыннан барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә кагыла.

3. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында <https://pravo.tatarstan.ru> бастырып чыгарырга, Татарстан Республикасы «Әгерҗе муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә порталы составында Девәтернә авыл җирлегенә рәсми сайтында урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Совет рәисе,
Авыл җирлегенә башлыгы

И.М. Камаев

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының «Девәтернә авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Девәтернә авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба-муниципаль контроль).

1.2. Муниципаль контроль предметы булып тора:

Девәтернә авыл җирлеге Советы карары белән расланган Девәтернә авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба - кагыйдәләр) белән расланган оешмалар һәм гражданныр (алга таба - контрольдә тотылучы затлар) тарафыннан мәҗбүри таләпләрнең, инвалидлар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең һәркем өчен мөмкин булуын тәэмин итүгә карата таләпләрнең үтәлеше, кагыйдәләр нигезендә төзекләндерүне оештыру;

тикшерү чаралары нәтиҗәләре буенча кабул ителә торган карарларның үтәлеше.

Муниципаль контроль предметына гамәлдәге законнар нигезендә дәүләт контроленең (күзәтчелегенең), муниципаль контрольнең башка төрләре предметына керә торган мәҗбүри кагыйдәләр белән билгеләнгән таләпләр керми.

1.3. Муниципаль контроль объектлары (алга таба - контроль объекты) булып тора:

төзекләндерү өлкәсендә контрольдә тотылучы затларның эшчәнлеге, гамәлләре (гамәл кылмаулары), алар кысаларында мәҗбүри таләпләр үтәлەرә тиеш, шул исәптән эшчәнлекне гамәлгә ашыручы контрольдә тотучы затларга карата куела торган таләпләр, гамәлләр (гамәл кылмау) үтәлەرә тиеш;

контрольдә тотылучы затларның, шул исәптән мәҗбүри таләпләр куела торган эш һәм хезмәт күрсәтүләренең эшчәнлеге нәтиҗәләре;

контрольдә тотыла торган затлар файдалана һәм төзекләндерү өлкәсендә мәҗбүри таләпләр куела торган биналар, корылмалар, территорияләр, шул исәптән җир кишәрлекләре, предметлар һәм башка объектлар.

1.4. Контроль объектларын исәпкә алу түбәндәгеләрне булдыру юлы белән башкарыла:

контроль чараларның бердәм реестры;

судка кадәр шикаять бирү мәгълүмат системасы (дәүләт мәгълүмат системасы подсистемалары);

ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән башка дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системалары.

«Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның (алга таба - 248-ФЗ номерлы Федераль закон) 16 статьясындагы 2 өлеше һәм 17 статьясындагы 5 өлеше нигезендә контроль орган тарафыннан мәгълүмат системасын кулланып контроль объектларын исәпкә алу алып барыла.

1.5. Муниципаль контроль Девәтернә авыл жирлегә башкарма комитеты (алга таба - контроль орган) тарафыннан башкарыла.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Девәтернә авыл жирлегә башкарма комитетына (алга таба - Башкарма комитет) йөкләнә.

1.6. Контроль органы исемнән муниципаль контрольне түбәндәге вазыйфай затлар гамәлгә ашырырга хокуклы:

1) контроль органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары);

2) элге Нигезләмә, вазыйфай регламент яисә вазыйфай инструкция нигезендә муниципаль контроль төре буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткәрү кәргән контроль органының вазыйфай заты (алга таба-инспектор).

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле контроль органының вазыйфай затлары исемлеге элге Нигезләмәнең 1 нче кушымтасында билгеләнгән.

Тикшерү органы житәкчесе, житәкче урынбасары (алга таба - контроль органының вәкаләтле вазыйфай затлары) контроль чара үткәрү турында Карар кабул итүгә вәкаләтле контроль органының вазыйфай затлары булып тора.

1.7. Инспекторның хокуклары һәм бурычлары.

1.7.1. Инспектор бурычлы:

1) Россия Федерациясе законнарын, контрольдә тотучы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

2) мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, ачыклау һәм булдырмау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән вәкаләтләрне үз вакытында һәм тулы күләмдә гамәлгә ашырырга;

3) контроль чаралар үткәргә һәм хезмәт вазыйфаларын башкарганда һәм тиешле мәгълүмат булганда гына, контроль чаралар бердәм реестрында булган очракта гына, контроль чаралар үткәргә, ә контрольлек итүче затлар белән үзара хезмәт таныклығын, федераль законнарда каралган башка документларны күрсәткәндә генә мондый гамәлләр кылырга кирәк;

4) тикшерү чараларын үткәргәндә дин тотучыларга, башка дини йолаларга һәм тантаналарга карата ихтирамсызлык күренешен, аларны үткәргә комачауламаска, шулай ук дини оешмаларның эчке билгеләнешләрен бозмаска;

5) контрольдә тотылуы затларның, аларның вәкилләренең, шулай ук контрольдә тотылуы затларның, аларның вәкилләренең ризалыгы белән, тикшерү чараларын үткәргәндә Татарстан Республикасында эшкуарларның хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы Вәкаләтле Вәкилнең яисә аның ижтимагый вәкилләренең, контроль чаралар үткәргәндә (контроль органнарның контрольлек итүче затлар белән хезмәттәшлеге таләп ителми торган контроль чаралардан тыш) һәм элге Нигезләмәнең 3.4 бүлекчәсендә каралган очракларда контрольдә тотылуы

затларның, аларның вәкилләренә катнашуына комачауламыйча, консультация бирергә;

б) контрольлек итүче затларга, аларның контроль чараларын уздырганда катнашучы вәкилләренә муниципаль контроль предметына караган мәгълүмат һәм документлар, шул исәптән, әгәр мондый килешү № 248-ФЗ Федераль законда каралган булса, прокуратура органнары тарафыннан контроль чараны үткәргән килештерү турында белешмәләр бирергә;

7) контрольлек итүче затларны, аларның вәкилләрен тикшерү чаралары һәм контроль чаралар предметына караган контроль гамәлләр нәтижеләре белән таныштыру;

8) контрольдә тотылучы затларны, аларның вәкилләрен ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алынган һәм контроль чарасы предметына караган мәгълүмат һәм (яки) документлар белән таныштыру;

9) ачыкланган бозулар фактлары буенча күрелә торган чараларны билгеләгәндә ачыкланган бозуларның авырлыгы, аларның закон белән саклана торган кыйммәтләр өчен потенциал куркынычларының туры килүен исәпкә алырга, шулай ук контрольдә тотылучы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен, аларның мөлкәтенә хокуксыз зыянны (зыянны) нигезсез чикләүне булдырмаска;

10) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шикаять белдергәндә үз гамәлләренә нигезле булуын расларга;

11) контроль чаралар үткәргән һәм контроль гамәлләр кылу сроklarын Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә үтәү;

12) дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары карамагында булган, Россия Федерациясе законнарында каралмаган, контрольдә тотучы затлардан документлар һәм башка белешмәләр таләп итмәскә.

1.7.2. Тикшерү чарасын үткәргән вакытта Инспектор үз вәкаләтләре чикләрендә һәм үткәрелә торган контроль гамәлләр күләмендә хокуклы:

1) хезмәт таныклыгын күрсәткәндә һәм контроль чара үткәргән турында контроль органы карары белән билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә, федераль законнарда башкача каралмаган булса, житештерү объектларында булу (карау) тоткарлыксыз;

2) мәжбүри таләпләрне үтәүгә кагылышлы барлык документлар, шул исәптән билгеләнгән тәртиптә Дәүләт, хезмәт, коммерция яки закон тарафыннан саклана торган башка серләрне үз эченә алган документлар белән танышу;

3) контрольдә тотылучы затлардан, шул исәптән контрольдә тотылучы оешмаларның житәкчеләреннән һәм башка хезмәткәрләреннән контроль чаралар үткәргәндә ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозу фактлары буенча язмача аңлатмалар бирүне, шулай ук күчermә, фото- һәм видеога төшерү өчен документлар тапшыруны таләп итүне таләп итә;

4) тикшерү чарасы предметына һәм күләменә караган өлешендә техник документлар, электрон мәгълүматлар базалары, контрольдә тотылучы затларның мәгълүмат системалары белән танышу;

5) контрольдә тотылучы зат тарафыннан контроль чаралар үткәргәндә соралган документларны һәм материалларны тапшырмау яки вакытында тапшырмау, вазыйфай затларны һәм (яки) контрольдә тотучы зат хезмәткәрләрен сораштыру үткәргән, бинага керү мөмкинлеген чикләү, контроль чараны гамәлгә

ашыру буенча башка чараларга комачаулау фактлары буенча актлар төзү;

6) контрольлек итүче затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны булдырмау һәм куркынычсызлыкны тәэмин итү буенча күрсәтмәләр бирергә, контрольлек итүче затлар тарафыннан ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында һәм бозылган нигезләмәне торгызу турында карарлар кабул итәргә;

7) «Полиция турында» 2011 елның 7 февралендәге 3-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, инспекторга каршы торы яисә куркыныч янаган очракларда полиция органнарына ярдәм сорап мөрәжәгать итәргә;

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру белән бәйле мөнәсәбәтләргә 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.9. Контроль органның вазыйфайи затлары һәм башка вәкаләтле затлар башкарган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында контрольлек (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында мәгълүматларны урнаштыру, шулай ук аларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләренә башкару өчен файдаланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэмин итә торган инфраструктура аша контрольдә тотучы затларга житкерү юлы белән хәл ителә, шул исәптән «дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләренң) Бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша да.

2. Зыян китерүнең риск категориясе

2.1. Муниципаль контроль профилактик чараларны һәм контроль чараларны сайлап алуны, аларның эчтәлеген (шул исәптән тикшерелә торган мәжбүри таләпләрнең күләме), интенсивлыгын һәм нәтижәләрен билгели торган зыян китерү куркынычы белән идарә итү, зыян китерү куркынычын бәяләү һәм идарә итү өчен кулланыла торган белешмәләргә мониторинг (жыю, эшкәртү, анализ һәм исәпкә алу) нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зыян) китерү куркынычы белән идарә итү максатларында контроль объектлары зыян (зыян) китерүнең (алга таба-риск категориясе) түбәндәге риск категориясенә керә:

- житди куркыныч;
- уртача куркыныч;
- чамалы куркыныч;
- түбән куркыныч.

2.3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль объектларын риск категорияләренә кертү критерийлары әлегә Нигезләмәнең 2 нче кушымтасы белән билгеләнгән.

2.4. Контроль объектын рискның бер категориясенә кертү аның характеристикаларын рискның расланган критерийлары белән чагыштыру нигезендә контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторы - контроль объекты параметрларынан туры килү яки кире кагу, алар үзләре мәжбүри таләпләрне бозмый, ләкин югары ихтималлылык дәрәжәсе белән мондый бозулар һәм закон

тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы булуын раслый.

2.5. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу риск индикаторлары исемлеге Совет карары белән раслана.

2.6. Контроль объекты билгеле бер куркыныч (риск) категориясенә кертелмәгән очракта, ул түбән куркыныч (риск) категориясенә кертелгән дип санала.

2.7. Контроль органы контроль объектының куркынычның бүтән категориясе критерийларына туры килүе турында мәгълүмат керткән көннән биш эш көне эчендә яисә төснә үзгәртү, риск критерийларын тиз арада арттыру, контроль объектының риск категориясен тиз арада арттыру турында Карар кабул итә.

3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда үткәрелә торган профилактик чаралар төрләре

Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контроль орган түбәндәге профилактик чаралар үткәрә:

- 1) мәгълүмат бирү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) игълан кисәтү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.

3.1. Мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотылучы һәм башка кызыксынган затларга мәгълүмат бирү

3.1.1. Контроль орган Татарстан Республикасы «Әгерже муниципаль районы» муниципаль берәмлеге порталы составында Девәтернә авыл жирлегенә рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, массакүләм мәгълүмат чараларында, контрольдә тотылучы затларның шәхси кабинетлары аша (алар булганда) һәм башка рәвешләрдә мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольлек итүче һәм башка кызыксынган затларга мәгълүмат житкерүне гамәлгә ашыра:

1) муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны жайга салучы норматив хокукий актлар текстлары;

2) Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны жайга сала торган норматив хокукий актларга кертелгән үзгәрешләр турында, аларның үз көченә керү вакытлары һәм тәртибе турында белешмәләр;

3) мәжбүри таләпләрне үз эченә алган структур хокукий актлар исемлеге, аларның үтәлешен тикшерү предметы булып торган, шулай ук мәжбүри таләпләрне бозганда кулланыла торган жаваплылык чаралары турында мәгълүмат, гамәлдәге редакциядә текстлар белән;

4) үз-үзеңне тикшерү өчен кулланырга рөхсәт итүче форматта расланган тикшерү кәгазьләре;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү буенча житәкчелек;

6) мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге, контроль объектларын риск категорияләренә кертү тәртибе;

7) хэвэф-хэтэр категориясе күрсәтеп, ел саен контроль чаралар планын формалаштыру кысаларында исәпкә алына торган контроль объектлары исемлеге;

8) зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасы һәм тикшерү органы тарафыннан планлы тикшерү чаралары үткәрү планы (мондый чаралар үткәргәндә);

9) контроль орган тарафыннан контрольдә тотучы заттан соратып алына торган белешмәләрнең тулы исемлеге;

10) мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча консультацияләр алу ысуллары турында белешмәләр;

11) контроль орган тарафыннан контрольдә тотучы затларның намуслылыгын стимуллаштыру чараларын куллану турында белешмәләр;

12) контроль органы карарларына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр шикаять бирү тәртибе турында белешмәләр;

13) контроль органның хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган докладлар;

14) муниципаль контроль турында докладлар;

15) үз-үзеңне тикшерү ысуллары һәм процедурасы турында мәгълүмат (булган очракта), шул исәптән үз-үзеңне тикшерү уздыру һәм мәжбүри таләпләрне үтәү декларациясен эзерләү буенча Методик тәкъдимнәр һәм контрольлек итүче затлар тарафыннан бирелгән мәжбүри таләпләрне үтәү декларацияләре турында мәгълүмат;

16) Россия Федерациясе норматив хокукый актларында, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда һәм (яисә) зыян китерү куркынычларын профилактикалау программаларында каралган башка белешмәләр.

3.1.2. Контроль орган әлеге мәгълүматларны актуаль хәлдә тотарга бурычлы.

3.2. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү

3.2.1. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү контроль орган тарафыннан елга 1 тапкыр үткәрелә һәм түбәндәге бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән:

1) контроль орган һәм аның вазыйфай затлары тарафыннан муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен, мәжбүри таләпләрне куллануга бертөрле карашларны тәмин итү;

2) күрсәтелгән бозулар барлыкка килүгә ярдәм итүче мәжбүри таләпләрне, сәбәпләрне, факторларны һәм шартларны типик бозуларны ачыклау;

3) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү очракларын анализлау, зыян китерүнең (зыян) чыганаclarын һәм риск факторларын ачыклау;

4) мәжбүри таләпләрне актуальләштерү турында тәкъдимнәр эзерләү;

5) дәүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнарына үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәр эзерләү.

3.2.2. Авыл жирилеген төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның хокук куллану тәҗрибәсен гомумиләштерү үткәрелгән контроль чаралар һәм аларның нәтижәләре турында мәгълүматларны жыю һәм

анализлау ярдәмендә контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.2.3. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре буенча, контроль орган хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган доклад әзерли.

3.2.4. Хокук куллану практикасы турында Доклад карар белән раслана һәм Татарстан Республикасы «Әгерҗе муниципаль районы» муниципаль берәмлеге порталы составында Девәтернә авыл жирлегенең рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә хисап елыннан соң килүче елның 1 мартыннан да соңга калмыйча урнаштырыла.

3.3. Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү

3.3.1. Контроль орган контрольлек итүче затка әзерләнгән мәжбүри таләпләрне бозу яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган очракта, мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүе (зыян) яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы тудыруы турында расланган белешмәләр булмаганда, мәжбүри таләпләрне бозу (алга таба - кисәтү) турында кисәтү игълан итә, һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрергә тәкъдим итә.

3.3.2. Кисәтү Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 31.03.20021 ел, № 151 «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында» боерыгы белән расланган форма буенча рәсмиләштерелә.

3.3.3. Контрольдә тотучы зат кисәтү алган көннән соң ун эш көне эчендә кисәтүгә карата контроль органга каршы кисәтү (каршылык) бирергә хокуклы.

3.3.4. Каршылыкта булырга тиеш:

- 1) каршылык юллана торган Контроль орган атамасы;
- 2) шәхси эшмәкәр яки гражданның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (соңгысы - булган очракта), шулай ук элементә өчен телефон номеры (номерлары), электрон почта адресы (булган очракта) һәм контрольлек итүче затка җавап җибәрелергә тиешле почта адресы (булганда), юридик затның исеме, фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (соңгысы-булган очракта), шулай ук элементә өчен телефон номеры (номерлары), электрон почта адресы (булган очракта) һәм почта адресы;
- 3) кисәтү датасы һәм номеры;
- 4) контрольдә тотылучы зат игълан ителгән кисәтүләр нигезендә дәлилләр;
- 5) кисәтүнең контрольлек итүче зат тарафыннан алынган датасы;
- 6) шәхси имза һәм дата;
- 7) салым түләүченең - юридик затның, шәхси эшкуарның идентификация номеры;
- 8) паспорт яки шәхесне раслаучы башка документның сериясе һәм номеры, яшәү урыны (гражданның өчен).

3.3.5. Контроль органга каршылыктар контрольлек итүче зат тарафыннан кәгаздә почта аша яисә гади электрон имза яисә көчәйтелгән электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә, 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очрактарда, контроль органның электрон почта адресы яисә кисәтүдә күрсәтелгән башка ысуллар белән җибәрелә.

3.3.6. Кирәк булган очракта, контрольлек итүче зат үз дәлилләрен раслау өчен каршылыкка тиешле документлар яки аларның расланган күчermәләрен терки.

3.3.6. Контроль орган алганнан соң унбиш эш көне эчендә кисәтүгә карата каршылыкны карый.

3.3.7. Каршылыкны карау нәтижеләре буенча контроль орган түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- 1) кисәтүне гамәлдән чыгару формасында каршылыкны канәгәтләндерә;
- 2) баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, каршылыкны канәгәтләндерүдән баш тарта.

3.3.8. Контроль орган контрольлек итүче затка каршылык каралган көннән алып биш эш көненнән дә соңга калмыйча кисәтүгә карата каршылык карау нәтижеләре турында хәбәр итә.

3.3.9. Шул ук нигезләр буенча каршылыкны кабат юллау рөхсәт ителми.

3.3.10. Контроль орган мәжбүри таләпләрне бозуга юл куелмау турында үзләренә белдерелгән кисәтүләрне исәпкә ала һәм тиешле мәгълүматларны башка профилактик чаралар һәм контроль чаралар үткөрү өчен куллана.

3.4. Консультация

3.4.1. Контрольдә тотучы затларга һәм аларның вәкилләренә консультация бирү Муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мәсьәләләр буенча гамәлгә ашырыла:

- 1) контроль чаралар үткөрү тәртибе;
- 2) контроль чаралар үткөрү вакыты;
- 3) контроль чаралар нәтижеләре буенча карарлар кабул итү тәртибе;
- 4) Контроль орган карарларына шикаять бирү тәртибе.

3.4.2. Инспекторлар контрольлек итүче затларга һәм аларның вәкилләренә консультацияләр бирә

1) телефон буенча телдән аңлатмалар рәвешендә, видео-конференц-элементә аша, шәхси кабул итүдә яисә профилактик чара, контроль чара уздыру барышында;

2) Татарстан Республикасы «Әгерҗе муниципаль районы» муниципаль берәмлеге порталы составында Девәтернә авыл жирлегенә рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә контрольдә тотылучы затларның һәм аларның вәкилләренә бертипкә мөрәҗәгәтләре (10нан артык бертипкә мөрәҗәгәт) буенча контроль органының вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан имзаланган язма аңлатма бирү юлы белән.

3.4.3. Инспекторлар һәр мөрәҗәгәт итүченә шәхси кабул итүендә шәхси консультацияләр 10 минуттан артмый.

Телефон аша сөйләшү вакыты 10 минуттан артмаска тиеш.

3.4.4. Контроль орган контрольлек итүче затларга һәм аларның вәкилләренә телдән консультация бирү мәсьәләләре буенча язма рәвештә мәгълүмат бирми.

3.4.5. Язма рәвештә консультация Контроль органның вазыйфаи заты тарафыннан түбәндәге очракларда башкарыла:

- а) контрольлек итүче зат тарафыннан консультация бирү мәсьәләләре буенча язмага җавап бирү турында язма запрос тәкъдим ителде;
- б) консультацияләр бирү вакытында куелган сорауларга шунда ук җавап

бирү мөмкин түгел;

в) куелган сорауларга жавап өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

3.4.6. Контрольлек итүче зат «Россия Федерациясе гражданны мөрәжәгатъләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән срокларда язма жавап бирү турында запрос жибәрергә хокуклы.

3.4.7. Контроль орган үткәрелгән консультацияләр исәбен алып бара.

3.5. Профилактик визит

3.5.1. Профилактик визит инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы затның эшчәнлек алып бару урыны буенча профилактик әңгәмә рәвешендә йә видео-конференц-элементдән файдалану юлы белән үткәрелә.

Профилактик визит барышында контрольлек итүче зат үз эшчәнлегенә йә үз карамагындагы контроль объектларына карата куела торган мәжбүри таләпләр, аларның риск критерийларына туры килүе, нигезләр һәм риск категориясен киметүнең тәкъдим ителә торган ысуллары турында, шулай ук контроль объектына карата, аларны риск категориясенә кертүдән чыгып, контроль чараларының төрләре, эчтәлегә һәм интенсивлыгы турында мәгълүмат бирә.

3.5.2. Профилактика визитын үткәргәндә контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүгә (зыян) турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыян китерелүе (зыян) ачыкланса, контроль органының вазыйфаи заты бу хакта кичекмәстән тикшерү органы житәкчесенә хәбәр итә.

3.5.3. Мәжбүри профилактик визит төзекләндерү өлкәсендәге законнарның мәжбүри таләпләрен үтәү белән бәйлә эшчәнлекне тормышка ашыруга керешүче контрольдә тотылучы затларга карата, мондый эшчәнлек башланганнан бирле бер ел эчендә үткәрелә.

Мәжбүри профилактик визит үткәрү турында контрольлек итүче затка аны үткәрү датасына кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

3.5.4. Мәжбүри профилактика визитын үткәрү турында хәбәрнамә язма рәвештә яисә электрон документ формасында төзелә һәм түбәндәге белешмәләрне үз эченә ала:

- 1) хәбәрнамәне төзү датасы, вакыты һәм урыны;
- 2) тикшерү органы исеме;
- 3) контрольдә тотучы затның тулы исеме;
- 4) вәкаләтле вазыйфаи затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булганда);
- 5) мәжбүри профилактик визитның датасы, вакыты һәм урыны;
- 6) вәкаләтле вазыйфаи зат имзасы.

3.5.5. Мәжбүри профилактик визит үткәрү турында хәбәрнамә контрольлек итүче зат адресына язмача яки электрон документ формасында жибәрелә.

Контрольдә тотучы зат мәжбүри профилактика визитын уздырудан баш тартырга хокуклы, ул бу хакта мәжбүри профилактик визит үткәрү турында хәбәрнамә жибәргән контроль органы аны үткәрү датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итергә тиеш.

Мәжбүри профилактика визитын үткәрү вакыты контроль орган тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

3.5.6. Профилактик визит нәтижеләре буенча инспектор профилактик визит үткәру турында акт төзи, аның формасы контроль орган тарафыннан раслана.

3.5.7. Тикшерү органы үткәруләгән профилактик визитларның исәбен алып бара.

4. Муниципаль контроль кысаларында үткәрулә торган контроль чаралар

4.1. Контроль чаралар. Гомуми сораулар

4.1.1. Муниципаль контроль түбәндәге планлы һәм планнан тыш тикшерү чараларын үткәруне оештыру юлы белән контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла:

инспекция визиты, рейд тикшерүе, документар тикшерү, күчмә тикшерү - контрольлек итүче затлар белән үзара бәйләнештә;

мәжбүри таләпләрнең үтәләшен күзәтү, күчмә тикшерү - контрольлек итүче затлар белән бәйләнешсез, шулай ук профилактик чаралар үткәру кысаларында.

4.1.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольлек итүче затлар белән үзара хезмәттәшлек булып тора:

инспектор һәм контрольдә тотучы зат яки аның вәкиле арасында очрашулар, телефон һәм башка сөйләшүләр (турыдан-туры бәйләнеш);

документлар, башка материаллар соратып алу;

инспекторның контрольдә тотылуы зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урынында булуы (инспекторның һәркем өчен керү мөмкин булган житештерү объектларында булу очрақларынан тыш).

4.1.3. Контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлек иткәндә башкарыла торган контроль чаралар контроль орган тарафыннан түбәндәге нигезләр буенча үткәрулә:

1) контроль органында зыян китерү (зыян) яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы турында белешмәләрнең булуы йә объектның мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килү-килмәвен ачыклау яисә контроль объектының мондый параметрлардан читләшүе;

2) контроль чаралар үткәру планына кертелгән контроль чаралар үткәру сроклары житү;

3) Россия Федерациясе Президенты күрсәтмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң конкрет контрольләнуң затларга карата контроль чаралар үткәру турында күрсәтмәсе;

4) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәжәгатләр буенча законнарның үтәләшенә, кеше һәм граждән хокукларының һәм ирекләренәң үтәләшенә күзәтчелек итү кысаларында контроль чара үткәру турында прокурор таләбе;

Контроль чаралар контроль органның вәкаләтле вазыйфай затларының биремнәре, контроль органның эш планындагы биремнәрне дә кертеп, инспекторлар тарафыннан үзара бәйләнешсез үткәрулә, шул исәптән 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән очрақларда да.

4.1.4. Планлы һәм планнан тыш контроль чаралары, контрольлек итүче затлар белән үзара бәйләнешсез үткәруләми торган чаралардан тыш, инспектор

Һәм тикшерү чарасын үткәргүгә жәлеп ителә торган затлар тарафыннан түбәндәге Контроль гамәлләр башкару юлы белән үткәрелә:

карау;
сораштыру;
язма аңлатма алу;
документлар таләп итү;
экспертиза.

4.1.5. Контроль чарасын үткәргү өчен контроль органның вәкаләтле заты тарафыннан имзаланган контроль органы карары кабул ителә, анда 248-ФЗ номерлы Федераль законның 64 статьясындагы 1 өлешендә каралган белешмәләр күрсәтелә.

Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтүне, күчмә тикшерүне үткәргүгә карата әлеге контроль чарасын үткәргү турында нигезләмәнең 1 пункттындагы беренче абзацында каралган карар кабул итү таләп ителми.

4.1.6. Контроль чаралар контроль органның контроль чараларын үткәргү турындагы карарында күрсәтелгән инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

Кирәк булганда, контроль органы тикшерү чараларын үткәргүгә экспертларны, билгеләнгән тәртиптә аттестацияләнгән эксперт оешмаларын һәм контроль чаралар үткәргүгә жәлеп ителә торган экспертлар, эксперт оешмалары реестрына кертелгән экспертларны жәлеп итә.

4.1.7. Контроль чарасы тәмамланганнан соң, инспектор Россия Икътисадый үсеш министрлығының 31.03.20021 ел, № 151 "Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында" боерыгы белән расланган форма буенча контроль чарасы актын (алга таба - акт) төзи.

Мондый чара үткәргү нәтижеләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылуы, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге тарафыннан билгеләнүе күрсәтелә.

Ачыкланган бозуларны бетергән очракта, контроль чарасы тәмамланганнан соң, контрольлек итүче зат белән үзара бәйләнешне күздә тотучы актта аны бетерү факты күрсәтелә.

4.1.8. Мәжбүри таләпләрне бозу дәлиле булган документлар, башка материаллар актка теркәлә.

Тикшерү чарасын уздырганда тутырылган тикшерү кәгазьләре актка кушылырга тиеш.

4.1.9. Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнең башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чараны уздыру көнендә контроль чара үткәргү урыны буенча башкарыла.

4.1.10. Дәүләт, коммерция, хезмәт, башка серләрне тәшкит иткән контроль чара нәтижеләре Россия Федерациясе законнарында каралган таләпләрне үтәп рәсмиләштерелә.

4.1.11. Контроль чарасы актында баян ителгән фактлар һәм нәтижеләр белән килешмәгән очракта, контрольлек итүче зат шикаятьне әлеге Нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә жибәрергә хокуклы.

4.2. Планлы контроль чаралар

4.2.1. Планлы контроль чаралар чираттагы календарь елына контроль орган тарафыннан төзелә торган һәм прокуратура органнары белән килештерелергә тиешле планлы тикшерү чаралары планы нигезендә үткәрелә.

4.2.2. Куркынычның аерым категорияларенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чаралары үткәрү төрләре, зыян китерү (зыян) куркынычына туры китереп билгеләнә.

4.2.3. Контроль орган планлы тикшерү чараларының түбәндәге төрләрен үткәргә хокуклы:

инспекция визиты;

рейд тикшерүе;

документар тикшерү;

күчмә тикшерү.

Житди куркыныч категориясенә керә торган объектларга карата инспекция визиты, рейд тикшерүе, документар тикшерү һәм күчмә тикшерү үткәрелә.

Уртача куркыныч категориясенә керә торган объектларга карата инспекция визиты, рейд тикшерүе, документар тикшерү һәм күчмә тикшерү үткәрелә.

Чамалы куркыныч категориясенә керүче объектларга карата инспекция визиты, рейд тикшерүе, документар тикшерү һәм күчмә тикшерү үткәрелә.

4.2.4. Житди куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чараларын үткәрү вакыты - 3 елга бер тапкыр.

Уртача һәм чамалы куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чараларын үткәрү вакыты - 4 елга бер тапкыр.

Түбән риск категориясенә кертелгән контроль объектына карата планлы контроль чаралары үткәрелми.

4.3. Планнан тыш тикшерү чаралары

4.3.1. Планнан тыш контроль чаралар документар һәм күчмә тикшерүләр, инспекция визиты, рейд тикшерүе, мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү рәвешендә үткәрелә.

4.3.2. Планнан тыш тикшерү чарасын үткәрү турындагы карар мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторларын исәпкә алып кабул ителә.

4.3.3. Планнан тыш контроль чаралар, үзара бәйләнешсез планнан тыш тикшерү чараларыннан тыш, әлеге Нигезләмәнең 4.1.3 пунктының 1, 3, 4 пунктларында каралган нигезләр буенча үткәрелә.

4.3.4. Планнан тыш тикшерү чарасы прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелсә, күрсәтелгән чара мондый килешүдән соң үткәрелә.

4.4. Документар тикшерү

4.4.1. Документар тикшерү астында контроль органының урнашу урыны буенча үткәрелә торган контроль чара аңлашыла, аның предметы-контрольдә тотылучы затларның оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган документларындагы белешмәләр, шулай ук аларның эшчәнлеген тормышка ашырганда кулланыла торган һәм контроль органның мәжбүри

таләпләрен һәм карарларын үтәү белән бәйле документлар.

4.4.2. Контроль органы карамагында булган документлардагы белешмәләрнең дәрәҗәгә нигезле шик тудыра яки бу белешмәләр контрольлек итүче зат тарафыннан мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирми икән, контроль орган контрольлек итүче зат адресына документар тикшерү барышында карап тикшерү өчен кирәкле башка документларны тапшыру таләбен җибәрә.

Әлеге таләп алынганнан соң ун эш көне эчендә контрольлек итүче зат әлеге таләпләрдә күрсәтелгән документларны контроль органга җибәрергә тиеш.

4.4.3. Документар тикшерү үткәру вакыты ун эш көненнән дә артмый.

Күрсәтелгән срокка түбәндәге период кертелми:

1) Контроль орган тарафыннан контрольлек итүче затка документар тикшерү барышында карау өчен кирәкле документларны тапшыруны таләп иткән вакыттан әлеге документларны Контроль органга тапшыру моментына кадәрге;

2) контрольлек итүче затка Контроль органы мәгълүматын җибәргәннән соңгы чор:

контрольлек итүче зат биргән документларда хаталар һәм (яки) каршылыкларны ачыклау турында;

бирелгән документлардагы белешмәләрнең контроль органында булган һәм (яки) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда алынган документлардагы белешмәләргә туры килмәве турында һәм күрсәтелгән аңлатмаларны контроль органга тапшырганчы, тиешле аңлатмаларны язма рәвештә тапшырырга кирәкле таләпләр.

4.4.4. Документар тикшерү барышында рәхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлегә:

1) документлар таләп итү;

2) язма аңлатма алу;

3) экспертиза.

4.4.5. Контроль чара үткәру барышында инспектор контрольлек итүче затка мәҗбүри документларның һәм (яки) аларның күчермәләренең, шул исәптән фотога төшерү, аудио- һәм видеоязмалар, мәгълүмат базалары, банкларның, шулай ук мәгълүматны йөртүчеләрнең мәҗбүри таләпләрен үтәүне бәяләү өчен кирәкле һәм (яки) эһәмияте булган таләпләрне күрсәтергә (җибәрергә) хокуклы.

Контрольдә тотучы зат документларны тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгән срокта кирәкле документларны контроль органга җибәрә яисә кичекмәстән язма рәвештә юллама белән инспекторга документларны тиешле срокта тапшыру мөмкинлегә булмавы турында, аның дәвамында контрольдә тотучы зат кирәкле документларны тапшыра торган сәбәпләрне һәм сроklarын күрсәтеп, хәбәр итә.

Фотога төшерү, аудио- һәм видеоязма материалларына, мәгълүмат базаларына, мәгълүмат банкларына, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләргә логин һәм пароль рәвешендә, документар тикшерү уздыру вакытына контроль чаралар үткәру өчен кирәк булган мәгълүматны карау һәм эзләү хокукы бирелә.

4.4.6. Язма аңлатмалар инспектор тарафыннан контрольдә тотучы заттан яки аның вәкиленнән, шаһитлардан сорала.

Күрсәтелгән затлар инспекторга тикшерү тәмамланганчы ике эш көненнән

дә соңга калмыйча ирекле формада язмача аңлатмалар бирә.

Язма аңлатмалар ирекле формада язма документ төзү юлы белән рәсмиләштерелә.

Инспектор вазыйфаи затлар яки оешма хезмәткәрләре, контрольдә тотучы затлар, аларның вәкилләре, шаһитлар сүзләреннән язмача аңлатмалар төзәргә хокуклы. Бу очракта күрсәтелгән затлар аңлатмалар белән танышалар, кирәк булганда текстны тулыландыралар, инспекторның аларның сүзләреннән дәрәс язучылары турында билгә яыйлар һәм аны төзү датасын һәм урынын күрсәтеп, документка кул куялар.

4.4.7. Экспертиза Контроль орган кушуы буенча эксперт яки эксперт оешмасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Экспертиза контрольлек итүче затның (аның филиаллары, вәкилләре, аерымланган структур бүлекчәләр) контрольлек чарасы барышында, шулай ук эксперт яки эксперт оешмасы эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча гамәлгә ашырыла.

Экспертизаны гамәлгә ашыру вакыты экспертиза төренә бәйле һәм контрольлек органы белән эксперт яки эксперт оешмасы арасындагы килешү буенча һәр конкрет очракта аерым билгеләнә.

Экспертиза нәтижәләре эксперт бәяләмәсе белән контроль орган тарафыннан расланган форма буенча рәсмиләштерелә.

4.4.8. Актны рәсмиләштерү контроль органың документар тикшерү узган көнне урнашкан урыны буенча башкарыла.

4.4.9. Акт контрольлек итүче затка 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тәртиптә документар тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча жибәрелә.

4.4.10. Планнан тыш тикшерү прокуратура органнары белән килештерелми башкарыла.

4.5. Күчмә тикшерү

4.5.1. Күчмә тикшерү контрольдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкилләре, аерымланган структур бүлекчәләр) урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча үткәрелә.

Күчмә тикшерү дистанцион аралашу чараларын кулланып, шул исәптән аудио - яки видеоэлементә ярдәмендә үткәрелә.

4.5.2. Күчмә тикшерү түбәндәгеләр мөмкин булмаган очракта үткәрелә:

1) контроль органы карамагында булган яки ул соратып ала торган документларда һәм контрольдә тотучы затның аңлатмаларында булган белешмәләренң тулылыгы һәм дәрәслеге белән танышырга;

2) контрольдә тотылучы затның һәм (яки) аның карамагындагы һәм (яки) кулланылучы контроль объектларының әлегә Нигезләмәнең 4.5.1 пунктында күрсәтелгән урынга чыкмыйча гына эшчәнлегенң, гамәлләренң (гамәл кылмавының) туры килүен һәм контроль чараларының башка төре кысаларында каралган кирәкле контроль гамәлләр кылуның мәжбүри таләпләренә туры килүен бәяләргә.

4.5.3. Планнан тыш күчмә тикшерү бары тик прокуратура органнары белән килештереп үткәрелә.

4.5.4. Контроль орган контрольлек итүче затка күчмә тикшерүне үткәрү

турында, күчмә тикшерүне үткөрү турындагы карарның күчermәләрeн контрольлек итүче затка жибәрү юлы белән, ул башланганчыга кадәр егерме дүрт сәгатътән дә соңга калмыйча, хәбәр итә.

4.5.5. Инспектор күчмә тикшерү уздырганда контрольлек итүче затка (аның вәкиленә) хезмәт таныклығын, күчмә тикшерү үткөрү турындагы карарның күчermәсен күрсәтә, шулай ук контроль чараларның Бердәм реестрындагы хисап номерын хәбәр итә.

4.5.6. Күчмә тикшерүне үткөрү вакыты ун эш көненнән дә артмый.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында үзара йогынты ясауның гомуми вакыты кече предприятие өчен илле сәгатътән һәм микропредприятиеләр өчен унбиш сәгатътән артмый.

4.5.7. Күчмә тикшерү барышында рәхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

- 1) карау;
- 2) сораштыру;
- 3) документлар таләп итү;
- 4) язма аңлатма алу;
- 5) экспертиза.

4.5.8. Карау инспектор тарафыннан контрольдә тотучы зат һәм (яки) аның вәкиле барында, видеоязма кулланып башкарыла.

Тикшерү нәтижәләре буенча карау беркетмәсе төзелә.

4.5.9. Сораштыру астында инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәләшен бәяләүне уздыру өчен әһәмиятле телдән мәгълүмат алудан гыйбарәт контроль гамәл аңлашыла.

Сораштыру нәтижәләре сораштыру беркетмәсендә теркәлә, ул сораштырыла торган зат тарафыннан бирелгән белешмәләрнең дәрәслеген раслый торган, шулай ук контроль чарасы актында алынган белешмәләр контроль чара өчен әһәмияткә ия булган очракта теркәлә.

4.5.10. Мәжбүри таләпләрне бозу очраklары ачыкланган очракта, тикшерү, сораштыру уздырганда, инспектор мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилларен теркәү өчен фотосурәткә, аудио- һәм видеоязмага, дәлилларне теркәүнең башка ысулларына ия.

Фотога төшерү ярдәмендә мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилларен теркәү мәжбүри таләпләрне бозу очраklарының һәркайсының икедән дә ким булмаган рәсеме белән башкарыла.

Фотога төшерү һәм видеоязмаларны мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилларен теркәү өчен куллану дәүләт серен саклау турында Россия Федерациясе законнары таләпләрне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

4.5.11. Контрольдә тотучы зат тарафыннан таләп ителә торган документларны, язмача аңлатмаларны тапшыру, экспертиза үткөрү әлеге Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6 һәм 4.4.7 пунктлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.5.12. Күчмә тикшерү тәмамланганнан соң инспектор күчмә тикшерү акты төзи.

Фотога төшерү, аудио- һәм видеоязма үткөрү турындагы мәгълүмат тикшерү актында чагылдырыла.

Акты дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио-яки видеоэлементә аша чыгып тикшерү үткәргән очракта, Нигезләмәнең әлеге

пунктының икенче абзацында билгелэнгән нигезләмә кулланылмый.

4.5.13. Күчмә тикшерүне үткәрү, (эшчәнлек алып бару) вакытлыча яшәү урыны буенча контрольлек итүче зат булмау сәбәпле мөмкин булмаган очракта, йә контрольлек итүче зат эшчәнлегенә фактта башкарылмавына бәйле рәвештә, йә күчмә тикшерүне үткәрү яисә тәмамлау мөмкинлегенә китергән контрольлек итүче затның бүтән гамәлләре (гамәл кылмавы) белән бәйле рәвештә, инспектор сәбәпләрен күрсәтеп, күчмә тикшерү уздыру мөмкинлеге булмау турында акт төзи һәм контрольдә тотылуы затка 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясындагы 4 һәм 5 өлешләрендә каралган тәртиптә контроль чаралар үткәрү мөмкинлеге булмау турында хәбәр итә.

Бу очракта инспектор күчмә тикшерү үткәрүнең күрсәтелгән чоры кысаларында, күчмә тикшерү тәмамланганчы теләсә кайсы вакытта контроль гамәлләр кылырга хокуклы.

4.5.14. Контрольлек итүче затлар булган шәхси эшмәкәр, гражданин Контроль органына түбәндәге очракларда контроль чаралар үткәргәндә булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы:

- 1) вакытлыча эшкә сәләтсезлек;
- 2) судларның, хокук саклау органнарының, хәрби комиссариатларның чакыру (хәбәрнамәләр, повесткалар) буенча килү зарурилыгы булганда;
- 3) Россия Федерациясе Жинаять-процессуаль кодексы нигезендә контроль чаралар үткәргәндә булу мөмкинлеген юкка чыгара торган чикләү чараларын сайлау;
- 4) хезмәт командировкасында булу.

Мәгълүмат кәргән очракта контроль чаралар үткәрү тикшерү органы тарафыннан әлегә мөрәжәгать итү өчен сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәкле вакытка кадәр күчәрелә.

4.6. Инспекция визиты, рейд тикшерүе

4.6.1. Инспекция визиты контрольдә тотылуы затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләр) яки контроль объектының урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны буенча үткәрелә.

Инспекция визиты контрольлек итүче затка һәм житештерү объекты милекчесенә алдан хәбәр итмичә үткәрелә.

Контрольдә тотучы затлар яки аларның вәкилләре инспекторның биналарга, корылмаларга, бүлмәләргә тоткарлыксыз керә алуын тәмин итәргә тиеш.

Инспекция визитын үткәрү вакыты бер урында яки бер житештерү объектында (территориядә) - бер эш көненнән дә артмый.

4.6.2. Инспекция визиты барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

- а) карау;
- б) сораштыру;
- в) язмача аңлатмалар алу;
- г) мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә тотылуы затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләр) яки контроль объектының урнашу (эшчәнлек алып бару) урынында булырга тиешле документларны таләп итү.

Инспекция визитын дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул

исәптән аудио - яки видеоэлементә аша үткәрү рөхсәт ителә.

4.6.3. Планнан тыш инспекция визиты, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлеше һәм 57 статьясындагы 1 өлешенең 3-5 пунктлары нигезендә үткәрелгән очрақлардан тыш, бары тик прокуратура органнары белән килештереп башкарыла.

4.6.4. Рейд тикшерүе житештерү объектына ия булу, аннан файдалану яки идарә итүче контрольдә тотылуы затларның теләсә кайсы санына карата үткәрелә.

Рейд тикшерүе вакытында бер контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлек срогы бер эш көненнән дә артмый.

4.6.5. Рейд тикшерүе барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

- а) карау;
- б) сораштыру;
- в) язмача аңлатмалар алу;
- г) документлар соратып алу;
- д) экспертиза.

4.6.6. Житештерү объектларына ия, алардан файдалана яки идарә итә торган контрольлек итүче затлар рейд барышында инспекторларның рейдлы тикшерү үткәрү турында карарда күрсәтелгән житештерү объектларына, шулай ук барлык биналарга (торак биналардан тыш) тоткарлыксыз керә алуын тәэмин итәргә тиеш.

4.6.7. Рейд барышында мәжбүри таләпләрне бозу очрақлары ачыкланган очрақта, инспектор рейд тикшерүе үткән урында, мәжбүри таләпләрне бозган һәр контрольдә тотучы затка карата контроль чарасының актын төзи.

4.6.8. Рейд тикшерүе, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлеше һәм 57 статьясындагы 1 өлешенең 3-5 пунктлары нигезендә үткәрелгән очрақлардан тыш, бары тик прокуратура органнары белән килештереп башкарыла.

4.6.9. Әлеге Нигезләмәнең 4.6.2, 4.6.5 пунктларында каралган контроль гамәлләр әлеге Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6, 4.4.7, 4.5.8 - 4.5.10 пунктлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.7. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (куркынычсызлык мониторингы)

4.7.1. Контроль орган мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлык мониторингы) үтәлешен күзәткәндә контроль органда булган контроль объектлары турында, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында кергән мәгълүматларны, шулай ук мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольлек итүче затлар тарафыннан, шулай ук «Интернет» челтәреннән, башка һәркем өчен мөмкин булган мәгълүматлар турында мәгълүматларны жыю, анализлау, шулай ук фото һәм кино төшерү, видеоязма функцияләренә ия булган хокук бозуларны теркәүнең автоматик режимында эшләүче техник чараларын кулланып алынган белешмәләр дә бар.

4.7.2. Әгәр мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлык мониторингы) үтәлешен күзәтү барышында зыян китерү (зыян) яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) янау фактлары, мәжбүри таләпләрне

бозулар турында, мәжбүри таләпләрне бозуга эзерләнү турында яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр ачыкланса, тикшерү органы түбәндәге карарларны кабул итәргә хокуклы:

- 1) әлеге Федераль законның 60 статьясы нигезендә планнан тыш тикшерү (күзәтчелек) чарасын үткөрү турында карар;
- 2) кисәтү игълан итү турында карар;

4.8. Күчмә тикшерү

4.8.1. Күчмә тикшерү контрольлек итүче затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү максатларында үткәрелә.

4.8.2. Күчмә тикшерү оешманың (аның филиалларының, вәкилләренен, аерымланган структур бүлекчәләренен) урнашу (эшчәнлек алып бару) урыны, гражданның эшчәнлек алып бару урыны, контроль объектының урнашу урыны буенча үткәрелә, шул ук вакытта контрольлек итүче зат белән үзара хезмәттәшлек рәхсәт ителми.

Күчмә тикшерү барышында житештерү объектларында һәркем өчен мөмкин булган (чикләнмәгән затлар даирәсе өчен ачык) житештерү объектларында карау бара.

4.8.3. Күчмә тикшерү контрольлек итүче затка мәгълүмат бирмичә үткәрелә.

Бер объектны (бер-берсенә якин урнашкан берничә объектны) күчмә тикшерүне үткөрү вакыты, әгәр контроль рәвешендәге Федераль законда башкача билгеләнмәгән булса, бер эш көненнән дә артмый.

4.8.4. Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктының 1 һәм 2 пунктчаларында каралган карарлар кабул итәргә хокуклы түгел.

4.9. Контроль чаралар нәтижәләре буенча Контроль орган тарафыннан күрелә торган чаралар

4.9.1. Контрольлек органы контрольлек чарасы үткәргәндә контрольлек итүче зат тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә мәжбүри таләпләрне бозу очраклары ачыкланган очракта тикшерү органы бурычлы:

1) биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, бүлмәләрне, жайланмаларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүне (куллануны) тыю турында һәм гражданның, оешмаларга закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы булу турында теләсә нинди үтемле ысул белән мәгълүмат житкерү һәм аны булдырмау ысуллары турында судка мөрәжәгать итүгә кадәр, Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә; әгәр тикшерү чарасын үткәргәндә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданның, оешмаларның эшчәнлегенә, алар тарафыннан житештерелә торган һәм сатыла торган товарлар, башкарыла торган эшләр, күрсәтелә торган хезмәтләр закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүнең турыдан-туры куркынычы яки мондый зыян китергән (зыян) дип билгеләнә;

2) мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян

китерүне (зыян) булдырмау буенча чаралар күрү;

3) контроль чарасы барышында тиешле бозуларны ачыклаганда, гаепле затларны административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә җаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә.

4) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән мәҗбүри таләпләрне үтәү, башка чаралар үткәру буенча рекомендацияләр бирү турындагы мәсьәләне карарга.

4.9.2. Контрольлек итүче зат әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктының 1 пунктчасы нигезендә кабул ителгән карарның үтәлу срогы чыккач йә күрсәтелгән карар белән билгеләнгән документларны һәм белешмәләрне контрольлек итүче зат тарафыннан тапшырганда йә мәҗбүри таләпләрнең (куркынычсызлык мониторингы) үтәлешен күзәтү кысаларында мәгълүмат алган очракта, контроль орган карарның бирелгән документлар һәм алынган мәгълүмат нигезендә үтәлешен бәяли.

4.9.3. Күрсәтелгән документлар һәм контрольлек итүче зат тарафыннан алар нигезендә яисә мәҗбүри таләпләрне (куркынычсызлык мониторингы) үтәүне күзәтү кысаларында алынган мәгълүмат нигезендә тапшырылмаса, карарның үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин булмаса, контроль орган әлеге карарның үтәлешен инспекция визиты, рейд тикшерүе яки документар тикшерү юлы белән бәяли.

Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча кабул ителгән карарның үтәлешенә бәя бирелгән очракта, күчмә тикшерү үткәрергә рөхсәт ителә.

4.9.4. Әлеге Нигезләмәнең 4.9.2 пунктында каралган контроль чараны үткәру нәтижәләре буенча контроль орган карарның үтәлмәве яки тиешенчә үтәлмәве ачыкланса, ул әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктындагы 1 пунктчасында каралган карарны, аны үтәүнең яңа срокларын күрсәтеп, контрольдә тотучы затка яңадан бирә.

Татарстан Республикасы
Әгерҗе муниципаль районының
«Девәтернә авыл җирлеге»
муниципаль берәмлеге территориясендә
төзекләндерү өлкәсендә
муниципаль контроль турында нигезләмәгә
1нче кушымта

**Девәтернә авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә
муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле Девәтернә авыл
җирлеге башкарма комитетының вазыйфай затлары исемлеге**

1. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Девәтернә авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
2. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Девәтернә авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе урынбасары

Татарстан Республикасы
 Әгерҗе муниципаль районының
 «Девәтернә авыл җирлеге»
 муниципаль берәмлеге территориясендә
 төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә
 2нче кушымта

**Девәтернә авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә
 муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль
 объектларын куркынычлык категорияләренә кертү критерийлары**

п/п	Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль объектлары	Риск категориясе
1	Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, соңгы өч ел эчендә законлы көченә кәргән юридик зат яисә индивидуаль эшкуар эшчәнлеген куркынычлылык категориясенә кертү турында Карар кабул ителгән көнгә, төзекләндерү кагыйдәләрен бозу белән бәйле административ хокук бозу кылган өчен, юридик затка, аның вазыйфаи затларына яки шәхси эшмәкәргә административ жәза билгеләү турында Карар кабул ителгән көнгә, соңгы өч ел эчендә законлы көченә кәргән очракта, төзекләндерү кагыйдәләрен бозу белән бәйле административ хокук бозу кылган өчен, административ жәза билгеләү турында карар	Житди куркыныч
2	Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр соңгы өч ел дәвамында юридик зат яки шәхси эшмәкәр эшчәнлеген төзекләндерү кагыйдәләрен үтәмәү факты буенча бирелгән карар белән билгеләнгән срокта үтәлмәгән риск категориясенә кертү турында Карар кабул ителгән көнгә кадәр.	Уртача куркыныч
3	Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр соңгы биш ел дәвамында юридик зат яки шәхси эшмәкәр эшчәнлеген риск категориясенә кертү турында Карар кабул ителгән көнгә карата планлы яки планнан тыш тикшерүләр үткөрү нәтижәләре буенча, төзекләндерү кагыйдәләре таләпләрен үтәмәгән өчен ачыкланган бозулар факты буенча бирелгән күрсәтмәнең хәвеф-хәтәр категориясенә кертелүе турында Карар кабул ителгәнгә кадәр, соңгы биш ел эчендә юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр.	Чамалы куркыныч
4	Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм физик затлар, төзекләндерү өлкәсендә юридик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар эшчәнлеген өлеге критерийларның 1, 2 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән шартлар булмаганда, хәвеф-хәтәр категорияләренә кертүнең юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм физик затлар	Түбән куркыныч

**Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өчен төп күрсәткечләр,
аның максатчан күрсәткечләре һәм төзекләндерү өлкәсендә муниципаль
контроль өчен индикатив күрсәткечләр**

1. Төп күрсәткечләр һәм аларның максатчан әһәмияте:

Мәҗбүри таләпләрне бозулар арасыннан бетерелгән тәртип бозулар өлеше-70%.

Чираттагы календарь елына план буенча тикшерү чаралары үткөрү планын үтәү өлеше-100%.

Тикшерү органы һәм (яки) аның вазыйфаи заты гамәлләренә (гамәл кылмавына) нигезлэнгән шикаятьләрнең өлеше - контроль чаралар үткәргәндә-0%.

Тикшерү чараларының юкка чыгарылган нәтижеләре өлеше-0%.

Тикшерү чаралары өлеше (алар нәтижеләре буенча бозулар ачыкланган), әмма административ йогынты чаралары күрелмәгән - 5%.

Тикшерү органы материаллары буенча административ жәза билгеләү турында чыгарылган суд карарларының өлеше-95%.

2. Индикатив күрсәткечләр:

Авил җирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда түбәндәге индикатив күрсәткечләр билгеләнә:

үткәрилгән тикшерү чаралары саны;

планнан тыш тикшерү чаралары саны;

контроль чарасы актына карата кергән мөрәҗәгәтьләр саны;

мәҗбүри таләпләрне бозулар бетерелү саны.

Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль (күзәтчелек) индикатив күрсәткечләре исемлеге

- 1) хисап чорында үткәрелгән планлы тикшерү (күзәтчелек) чаралары саны;
- 2) хисап чорында үткәрелгән планнан тыш тикшерү (күзәтчелек) чаралары саны;
- 3) хисап чорында контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга туры килүен ачыклау нигезендә үткәрелгән планнан тыш тикшерү (күзәтчелек) чаралары саны, яисә хисап чорында контроль объектының мондый параметрлардан читләшүе;
- 4) хисап чорында үткәрелгән контроль (күзәтчелек) чараларның гомуми саны;
- 5) хисап чорында үткәрелгән КНМның һәр төре буенча үзара хезмәттәшлек белән контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 6) хисап чорында дистанцион хезмәттәшлек чараларын кулланып үткәрелгән контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 7) хисап чорында үткәрелгән мәжбүри профилактик визитларның саны;
- 8) хисап чорында игълан ителгән мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтүләр саны;
- 9) хисап чорында мәжбүри таләпләрне бозу очраklары ачыкланган контроль (күзәтчелек) чаралары саны;
- 10) хисап чорында административ хокук бозулар турында эшләр кузгатылган контроль (күзәтчелек) чаралар саны;
- 11) хисап чорында контроль (күзәтчелек) чаралар нәтижәләре буенча салынган административ штрафлар суммасы;
- 12) хисап чорында тикшерү (күзәтчелек) чараларын үткәрүне килештерү турында прокуратура органнарына жиберелгән гаризалар саны;
- 13) прокуратура органнарына хисап чорында прокуратура органнары тарафыннан килештерүдән баш тарткан контроль (күзәтчелек) чараларын үткәрүне килештерү турында гаризалар саны;
- 14) хисап чоры ахырына исәпкә алынган контроль объектларының гомуми саны;
- 15) хәвеф-хәтәр категорияләренә кертелгән исәпкә алынган контроль объектлары саны хисап чоры ахырына һәр риск категориясе буенча;
- 16) хисап чоры ахырына контрольдә тотылучы затларның исәпкә алынган саны;
- 17) хисап чорында контроль (күзәтчелек) чаралары үткәрелгән исәпкә алынган контрольдә тотылучы затлар саны;
- 18) хисап чорында контрольлек итүче затлар тарафыннан судка кадәр тәртиптә бирелгән шикаятьләрнең гомуми саны;

19) контроль (күзэтчелек) органы тарафыннан карау срогы бозылган шикаятълэр саны хисап чорында;

20) контрольлек итүче затлар тарафыннан судка кадэр тэртиптэ бирелгэн шикаятълэр саны, аларны карау йомгаклары буенча контроль (күзэтчелек) органы карарын тулысынча яисэ өлешчэ юкка чыгару турында яисэ контроль (күзэтчелек) органнарының вазыйфай затларының гамэллэрен (гамэл кылмауларын) хисап чорында гамэлдэ түгел дип тану турында Карар кабул ителгэн;

21) контроль (күзэтчелек) органнарының вазыйфай затларының суд тэртибендэ жибэрелгэн карарларына, гамэллэренэ (гамэл кылмавына) дэгъвалау турында дэгъва гаризалары саны хисап чорында;

22) контроль (күзэтчелек) органнарының вазыйфай затларының суд тэртибендэ жибэрелгэн карарларына, гамэллэренэ (гамэл кылмауларына) дэгъвалау турында дэгъва гаризалары саны, алар буенча хисап чорында гариза бирелгэн талэплэрне канэгатылэндерү турында Карар кабул ителгэн;

23) дэүлэт контролен (күзэтчелеген) оештыруга һәм гамэлгэ ашыруга карата талэплэрне тупас бозу белэн үткэрелгэн контроль (күзэтчелек) чаралары саны һәм аларның нэтижелэре дөрөс түгел дип танылды һәм (яисэ) хисап чорында юкка чыгарылды.

Татарстан Республикасы
Әгерҗе муниципаль районының
«Девәтернә авыл җирлеге»
муниципаль берәмлеге Советының
16.05.2022 № 19-1
карары белән расланган

**Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру
кысаларында үтәлергә тиешле мәжбүри таләпләрне бозу риск
индикаторлары исемлеге**

Индикатор атамасы	Сайланган параметрның нормаль торышы (бәяләү критерийлары), үлчәү берәмлеге (булганда)	Риск индикаторы күрсәткече
1 индикатор атамасы	5-10, шт.	< 5 шт. яки > 10 шт.
2 индикатор атамасы	юк	әйе
3 индикатор атамасы	«Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон нигезендә билгеләнә	нормаль параметрларны 10%ан артыкка киметү яки арттыру